

МОНІТОРИНГ ОЦІНЮВАННЯ ВИКЛАДАЧАМИ ЯКОСТІ ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ «ПІДПРИЄМНИЦТВО, ТОРГІВЛЯ ТА БІРЖОВА ДІЯЛЬНІСТЬ»

Метою моніторингу було вивчення рівня задоволеності викладачів якістю освітньо-професійної програми «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» з метою удосконалення системи якості вищої освіти в ТДАТУ.

Анкетування проведено в 2019-2020 навч. році.

Учасники анкетування – науково-педагогічні працівники, які викладають дисципліни, що передбачені навчальним планом за освітньо-професійною програмою (ОПП) «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність». Всього опитано **21 респондент**.

Анкета складалася з дев'яти блоків питань, які включали: оцінювання відповідності знань випускників з освітньої програми сучасному стану виробництва і бізнесу; ранжування за значимістю тринадцяти найбільш важливих компетентностей, оцінювання якостей та навичок випускників за п'ятибальною шкалою від 1 (низький рівень) до 5 (високий рівень); найбільш необхідні складові освітньої програми; необхідність залучання роботодавців до розроблення та модернізації освітніх програм та відкриті питання щодо дисциплін, які необхідно ввести та вивести з освітнього процесу, інших пропозицій щодо покращення якості освіти та освітньої програми.

Результати оцінювання науково-педагогічними працівниками якості ОПП «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» за критерієм **«Наскільки знання випускника зі спеціальності відповідають сучасному реальному стану виробництва і бізнесу»** наведено на рисунку 1.

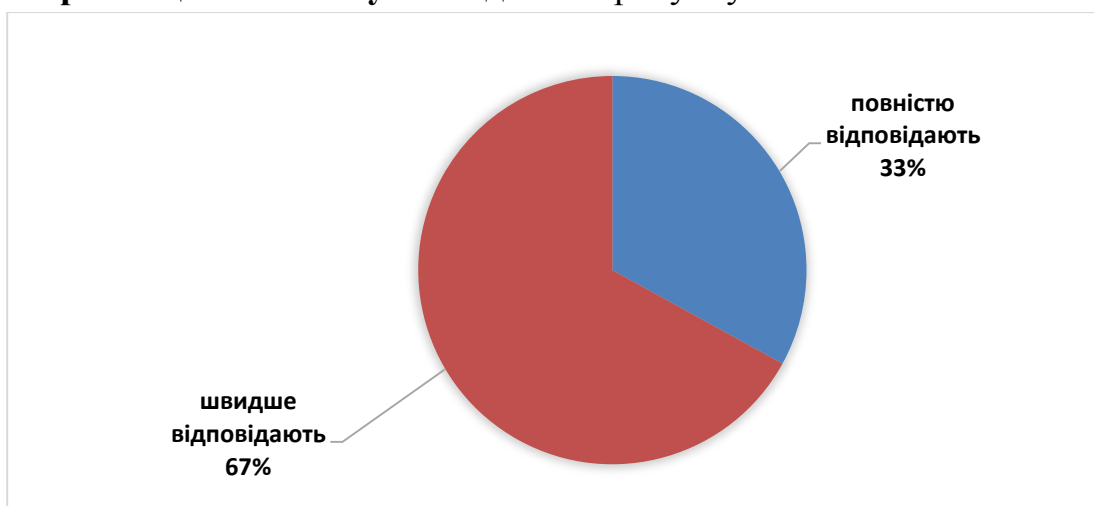

Рис. 1. Оцінювання **«Наскільки знання випускника зі спеціальності відповідають сучасному реальному стану виробництва і бізнесу»** (у відсотках)

Результати ранжування тринадцяти найбільш важливих компетентностей випускника для роботи за фахом (*1- найбільш важлива*) представлено у табл. 1.

Таблиця 1

**Ранжування пунктів щодо важливості компетентностей випускника
для роботи за фахом**

Назва компетентності	Рейтинг
1 блок	
Здатність до аналізу і синтезу	1
Здатність застосовувати знання на практиці	2
Засвоєння основ базових знань з професії	3
Базові загальні знання	4
Усне і письмове спілкування рідною мовою	5
Знання другої мови	6
2 блок	
Здатність до навчання	1
Прийняття рішень	2
Здатність пристосовуватись до нових ситуацій	3
Здатність породжувати нові ідеї (креативність)	4
Елементарні комп'ютерні навички	5
Дослідницькі навички і уміння	6
Здатність до критики та самокритики	7

Моніторинг оцінювання якостей та навичок випускників освітньої програми за п'ятибальною шкалою від 1 (низький рівень) до 5 (високий рівень) наведено в таблиці 2.

Таблиця 2

Оцінювання якостей та навичок випускників ОПП (у відсотках)

Критерій оцінювання	Бали				
	1	2	3	4	5
Рівень загальнотеоретичної підготовки	0	4,8	19,0	38,1	38,1
Рівень базових (професійних) знань і навичок	0	5,9	11,8	23,5	58,8
Стратегічне мислення	0	4,8	28,6	52,4	14,3
Націленість на кінцевий результат	0	0	9,5	42,9	47,6
Здатність працювати в колективі, команді	0	4,8	14,3	19,0	61,9
Здатність ефективно представляти себе й результати своєї праці	0	0	4,8	47,6	47,6
Націленість на професійний розвиток і кар'єрне зростання	0	0	9,5	28,6	61,9
Навички управління персоналом, колективом	0	9,5	28,6	38,1	23,8
Ерудованість, загальна культура, комунікабельність	0	0	23,8	47,6	28,6
Володіння інформаційними та комунікаційними технологіями	0	4,8	14,3	47,6	33,3
Ведення ділової документації	0	9,5	38,1	23,8	28,6

Результати оцінювання показали **високий рівень** (максимальний відсоток за балом «5») наступних якостей та навичок: «здатність працювати в колективі,

команді» (61,9%) та «націленість на професійний розвиток і кар'єрне зростання» (61,9%). **Недостатній рівень** (2 бали) - «навички управління персоналом, колективом» (9,5%), «ведення ділової документації» (9,5%), «рівень базових (професійних) знань і навичок» (5,9%).

Моніторинг оцінювання п'яти найбільш необхідних складових освітньої програми «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» наведено в таблиці 3.

Таблиця 3

Оцінювання п'яти найбільш необхідних складових освітньої програми «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» (у відсотках)

Критерій оцінювання	Бали
Співвідношення теоретичної і практичної частини	81
Зрозумілість мети, цілей і очікуваних результатів вивчення дисциплін	86
Спрямованість дисциплін на майбутню професію	100
Обґрунтованість навантаження на студентів (кількість дисциплін на семестр, кількість годин на тиждень аудиторної і самостійної роботи)	48
Організація наукових і практичних заходів професійної діяльності (конференції, тренінги, дискусії тощо)	86
Залучення студентів до організації, проведення і участі в наукових і практичних заходах	43
Доступ до програм підготовки, графіків освітнього процесу, розкладів і робочих програм дисциплін	24
Доступ до навчальної і наукової літератури бібліотеки університету	29

Аналіз таблиці 3 показує, що за результатами опитування респондентів п'ять найбільш необхідних складових освітньої програми «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» наступні:

1. Спрямованість дисциплін на майбутню професію (100%).
2. Зрозумілість мети, цілей і очікуваних результатів вивчення дисциплін (86%)
3. Організація наукових і практичних заходів професійної діяльності (конференції, тренінги, дискусії тощо) (86%).
4. Співвідношення теоретичної і практичної частини (81%)
5. Обґрунтованість навантаження на студентів (кількість дисциплін на семестр, кількість годин на тиждень аудиторної і самостійної роботи) (48%)

Тому, при оновленні освітньої програми на цих складових необхідно зупинитись більш детально.

Результати щодо залучення роботодавців до розроблення та модернізації освітньої програми показані на рисунку 2.

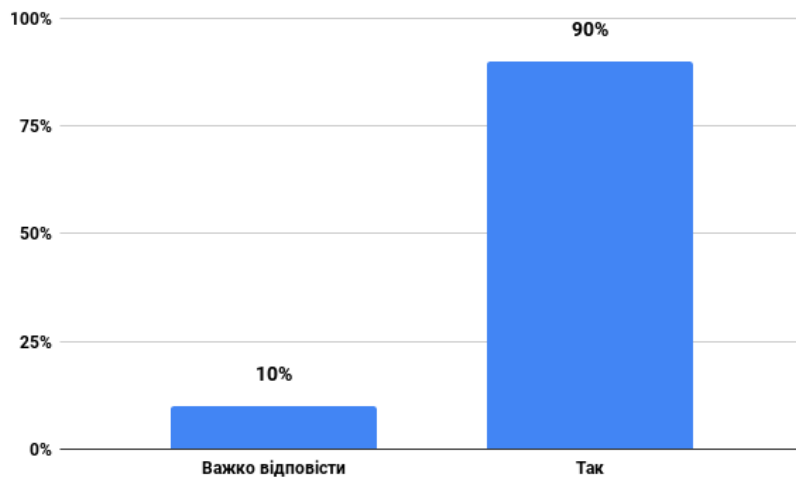

Рисунок 2 - Оцінювання «*Чи вважаєте Ви, що необхідно залучати роботодавців до розроблення та модернізації освітніх програм?*» (у відсотках)

Результати опитування пропозицій викладачів щодо навчальних дисциплін показали:

- *необхідно ввести до освітнього процесу* – дисципліни управлінського спрямування із вирішенням конкретних практичних ситуацій, історія бізнес-успіху, основи ділового спілкування, документознавство, теорія продаж, етику та етикет, креативне мислення, критичне мислення, побудова стартапів;
- *необхідно вилучити з освітнього процесу* - історія України; загальні, які вивчалися на рівні середньої школи; фізичне виховання.

Інших пропозиції викладачів щодо покращення якості освіти та освітньої програми надійшли:

- стажування викладачів у провідних ЗВО за напрямком ОПП та у підприємницьких структурах (бажано мінімум на місячний термін);
- збільшення **технічних засобів навчання**.

Висновки

За результатами опитування викладачів щодо якості освітньо-професійної програми «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» найбільш важливими були визначені критерії «Спрямованість дисциплін на майбутню професію», «Зрозумілість мети, цілей і очікуваних результатів вивчення дисциплін», «Організація наукових і практичних заходів професійної діяльності (конференції, тренінги, дискусії тощо)», «Співвідношення теоретичної і практичної частини», «Обґрунтованість навантаження на студентів (кількість дисциплін на семестр, кількість годин на тиждень аудиторної і самостійної роботи)».

З метою покращення якості освітньо-професійної програми «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» з врахуванням думок

викладачів та зроблених зауважень пропонується:

1. продовжити практику «круглих столів» з роботодавцями для обговорення змісту освітньо-професійної програми та компетентностей, необхідних сучасним фахівцям;

2. проаналізувати та при необхідності скорегувати навчальні плани у відповідності до нормативів стосовно співвідношення теоретичної і практичної частини, обґрунтованості навантаження на студентів. З метою недопущення перевантаження здобувачів вищої освіти рекомендувати Методичній раді університету ініціювати розробку норм часу на виконання окремих видів самостійної роботи здобувачів вищої освіти;

3. провести ряд методичних семінарів щодо розробки нових та вдосконалення існуючих силабусів навчальних дисциплін з чітким формулюванням мети, цілей і очікуваних результатів їхнього вивчення;

4. гарантам освітніх програм разом з Головою методичної комісії факультету економіки та бізнесу та ведучими викладачами розглянути зміст навчальних дисциплін, результатами вивчення яких є навички управління персоналом, колективом, а також ведення ділової документації;

5. активізувати роботу з організації практичних заходів професійної діяльності шляхом:

- більш широкого залучення практиків до освітнього процесу;
- проведення науково-практичних семінарів з виробничниками та представниками державних та фінансових установ;
- організації та проведення екскурсій на підприємства, організації та установи різних організаційно-правових форм господарювання та сфер діяльності;

6. для активізації наукової діяльності та залучення до неї здобувачів вищої освіти рекомендувати Науковому сектору Студентської ради ТДАТУ збирати та поширювати інформацію про науково-практичні конференції, конкурси студентських наукових робіт шляхом створення власної сторінки на сайті університету, а також через соціальні мережі. Більш широко залучати співробітників бібліотеки ТДАТУ до популяризації наукових ресурсів серед здобувачів вищої освіти.

7. Забезпечити проходження викладачами кафедри практичного стажування для вдосконалення педагогічної майстерності та підвищення якості освітнього процесу в цілому.

Декан ФЕБ, к.е.н., доцент

 Карман С.В.

Завідувач відділу МЯОД ТДАТУ,
к.т.н., доцент

 Скляр Р.В.